

farja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina s dostavljanjem na dom ali po pošti K 1-50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18—, polletna K 9—, četrtletna K 4-50. — Za inozemstvo K 30—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer. //

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Cena inseratov: Enostopna petstotnica 20 vin., pogojni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštne proste

Štev. 130.

V Ljubljani, v sredo dne 8. novembra 1911.

Leto I.

Kaj hoče grof Stürgkh?

Ljubljana, 7. nov.

Kaj hoče grof Stürgkh? ... Ko je pred tednom dni baron Gautsch obupal in odstopil, ni moglo biti naravnost radovednosti od te. In včeraj je vse pričakovalo, da odgovori novi ministrski predsednik na to vprašanje. Napovedovali so, da se bo predstavil z novim kabinetom in razvil svoj program. No, govoril je res, oziroma čital odstavke, ki je morda v njegovih očeh program, po mnenju vsakega politično čutega človeka pa klavarna besedna vaja, kakršne menda še ni bilo slišati s prostora ministrskega predsednika v avstrijskem parlamentu.

Kaj hoče grof Stürgkh? ... Biti ministrski predsednik. To se lahko pove s tremi besedami. Ali novi načelnik kabineta je potreboval za to celo predavanje. Dober tangleter zna v cirkusu sabovati občinstvo, meč oč svetle in pisane kroglice v zrak in jih zopet loveč. Grof Stürgkh je tangleter s besedami, ali občinstva ni zabaval. Kajti njegov publikum je prišel, da bi svedel od gospoda grofa, kako misli vladati, v kakšni smeri misli voditi politiko, kakšno stališče zavzema napram perečim vprašanjem in kako jih misli rešiti, ne pa da sliši, kako zna Stürgkh zavozlati nemščino in jezik izpreminjati v megle.

Če se s velikim trudom raspreda zapletena in zamršena mreža besed, ki jo je novi šef vlade položil kot svojo izjavo v državni zbor, se najde v njej nekoliko starih resnic. Starost jim pač ne škoduje. Ali ker jih ni šele grof Stürgkh iznašel in ker v parlamentu ne sede sami ljudi, ki bi se bili do včerajšnjega dne bavili le s psihologijo hroščev in s študijem polkeve hitrosti, je bilo njegovo slavnostno naglašanje davno in splošno znanih dejstev tako nepotrebno, da je moralo utinkovati komično.

V predzgodovinski dobi, ko ljudje še niso imeli stalnih bivališč, bi bili debelo pogledali moža, ki bi jim bil zatrjeval, da parlament ni sam sebi smoter, ampak da je na svetu za državo in za ljudstvo. Kajti razumeli ga ne bi bili. Če pa pripoveduje Stürgkh to modrost dandanašnjim parlamentarcem, ga morajo debelo gledati, ker se razume ta reč tako sama ob sebi, da pač ni treba šele ministrskega predsednika, ki bi jo razkladal.

Da bo novi premier govoril o objektivni upravi, smo davno vedeli. Kateri avstrijski minister neki ne govori o njej? Celo Hochenburger zavija svoje enostranske nemško nacionalne namene v fraze o objektivnosti. Ali v praktičnem življenju ima objektivnost navadno drugačno lice kakor v teoriji in zato bi bil storil ministrski predsednik parlamentu, pa

tudi sebi nekoliko večjo uslugo, če bi bil postavil na mesto svoje abstraktne obljube kaj stvarnega, da bi se bilo moglo spoznati, če ima njegova objektivnost enake noge, ali če šepa na desno ali levo.

Parlament ni akademija. Tudi načelno delo je sestavljeno iz neštevilnih praktičnih vprašanj in teh je ravno v sedanjem trenutku toliko, da bi bila prva naloga nove vlade odgovoriti nanje jasno in stvarno. Tu je predvsem draginja, ki gre prebivalstvu od dne do dne vedno bolj za nohte. Bienenrth jo je s svojim voznikom Weisskircherjem temeljito zavozil. Gautsch se ni upal popraviti Bienenrthovih grehov. In Stürgkh?

Stürgkh ve, da je draginja. On ve celo, da tlači draginja vse sloje. Torej? ... Torej ne misli vlada na to, da bi pomagala posameznim slojem, temveč — ne misli pomagati nikomur. V vsem njegovem dolgovesnem razpravljanju ni povedal grof Stürgkh niti z besedico, kaj hoče storiti. Pripovedoval je pač, da niso samo živila draga ali pa samo meso, zatrjeval je, da bi občine lahko posegle vmes, v slogu uganke je pravil, da hoče obvarovati prebivalstvo napačnih predstav, ali ne mev ne bev o stvari, niti sence pojasnila vsaj o tistih rečeh, o katerih so že sklepali odseki.

Tak je bil ves sestavek, ki ga je patetično prečital, meglen, pust in prazen. In ko ni nikomur ničesar povedal, je povabil vse stranke na sodelovanje. Seveda je našel tudi za to vabilo lepo frazo: „Vse stranke, ki so dobre volje, vabi na sodelovanje, da bo domovini v prid, ljudstvu v blagor, zbornici pa na čast.“ In pri čem naj bi sodelovale, niso vedele na koncu, kakor niso vedele v začetku.

Stürgkh je postal ministrski predsednik in bi rad ostal kar je zdaj. Stranke pa naj mu pomagajo, da ostane. Lepa želja. Ali poslanci katerekoli stranke menda niso bili izvoljeni za to, da bo grof Karol Stürgkh ministrski predsednik v Avstriji. Če ne ve moč drugega kakor to, kar je povedal včeraj, tedaj se avstrijska politika sploh ne bo obogatela z njegovim ministristvom.

Italijansko turška vojna.

Nikakor se ne more dvomiti, da imajo Italijani v Tripolitanijski velik premoč in da so šanse zanje iz tisočih vzrokov bolj ugodne kakor za Turke. Iz Italije je v Tripolis mnogo bliže kakor iz Turčije. Turki ne morejo prepejati v Tripolitanijsko niti enega bataljona. Italijani gospodujejo v sredozemskem morju in svojih vojnih transportov jim ni treba niti varovati, ker jih ne morejo Turki na morju napadati. S svojimi bojnimi ladjami lahko strahujejo vse obrežje, kakor daleč nosijo njih

mornariški topovi, tako daleč sega nevarnost za Turke oziroma Arabce, ki jim ne morejo zoperstaviti enako vredne artilerije.

In vendar! Če se kritično sestavimo vsa poročila, kolikor jih je doslej prišlo z bojišča, italijanskih in turških, pa od poročevalcev drugih narodnosti, se mora reči, da je momentano položaj za Italijane zelo ugoden. Vse baharije, karerih je v aneksijski proklamaciji skoraj več kakor besed, so izmišljene in nimajo danes nobene podlage. Italijani ne napadajo, temveč se branijo; to je tako jasno, da ne morejo vsa italijanska poročila izpremeniti tega dejstva. In ta obramba ni šala, temveč prisadava italijanskim četam težek trud in silne napore, italijanskim generalom pa hude skrbi.

V Rimu taje vse in govore o smagah tam, kjer je njihovo vojaštvo dotikelo očitni poraz. Vendar pa vedo prav dobro, da se jim v Tripolitanijski ta hip nikakor ne godi tako, kakor bi želeli. Zaraditega nervozno nadaljuje svojo mobilizacijo, obenem pa žugajo, da prenese boj tudi v Evropo. Mogoče da je tudi to samo prazno bramarbasiranje. Zakaj ne glede na vse ostale posledice, bi storili s tem vojaško jako neumen korak. Za napad na evropsko Turčijo je mornarica le relativne vrednosti; Turki pa doma nikakor nimajo tako zvezanih rok kakor v Afriki in po sedanjem razvoju vojne je težko verjeti, da je Italija sposobna za sodasen boj v Afriki in v Evropi. Število topov in pušk je na vojni seveda veliko. Ali dosedanj neuspehi Italijanov v Tripolitanijski kažejo, da ni s njimi opravljeno vse, zakaj drugače bi morali italijanski regimenti že močato korakati v deželo, dočim jih ubijajo arabske silnice v pozicijah, ki jih drže z veliko težavo. V vojni na evropskoturških tleh bi pa prihajal moralni moment še veliko bolj do veljave, kar bi ga materialna sila vse drugače podpirala kakor v Tripolitanijski.

Ne glede na to, da mora italijanski generalni štab vendar nekoliko poznati meje svoje moči, bi bil poizkus napada na Turčijo v egejskem morju zaradi mednarodnega položaja največji greh, ki bi ga Italija mogla storiti. Vojna v Tripolitanijski je lokalizirana. Vojna na Balkanu bi lahko imela posledice, kakršnih svet ni doživel izsa Napoleonovih vojn. S tako odgovornostjo pa Italija ne more igrati. Če bi se pa vendar spustila v tako nevarno igro, bi se nenadoma lahko ponovilo marsikaj, kar je Rusija doim občutila po japonski vojni in lahko bi se zgodilo, da bi šel Viktorio Emanuele delat družbo portugalskemu Manuelu in Mohamedu Aliju.

Dočim dela kontrola vesti z bojišča največje težave, so na drugi strani poročila o italijanskem barbarstvu tako potrjena, da ni več

dvomiti o njih. Poleg angleških, nemških in francoskih poročevalcev potrjujejo tudi ameriškanski, da je italijansko vojaštvo izvršilo neverjetna in skoraj nepopisna grozodejstva. Zadnji angleški listi so vsi polni opisov takih strahot, da se človeku ježe lasje na glavi. Trije angleški poročevalci in sicer Grel, Davis in korespondent Reuterjevega urada so izročili angleškemu konzulu v Tripolisu zaprisežene izjave o grozodejstvih italijanskih čet, ki so jih doživeli sami. Poročevalca berlinskega „Lokal-anzeigerja“ in „New York Herald“ sta vrnila svoje vojne potnice, ker sta tako ogorčena zaradi italijanskega vojskovanja, da ne moreta več gledati teh divjaških izgrediv.

Vpričo preciznih podatkov te vrste, ki ne kažejo le nečlovečnosti, temveč tudi silno pomanjkanje discipline, so nad vse verjetna ona poročila, ki trdijo, da je italijansko vojaštvo demoralizirano in čim več pripoveduje italijanski brzojavi o navdušenju in dobrem razpoloženju okupacijskih čet, tembolj se opaža, da gre ta laž težko z jezika.

Razne malenkosti dokazujejo zelo jasno, da imajo italijanske oficijozne neresničnosti veliko povoda. Zakaj vsak hip se lahko dožene kakšna laž. Ves zadnji teden je „Agenzia Stefani“ pripovedovala, da se ne godi nič, prav nič; mir na celi črti. Ali včeraj se je zablebetal. O nedelji poroča o artiljerijskem boju pri Sidi Mesri in „na neki drugi točki“ in pravi dalje: Potem je sovražnik izvršil enega svojih največjih napadov proti našemu levemu boku in so to do 9. zvečer večkrat ponovili. Če so to „navadni“ napadi, je čudno, da ni „Agenzia Stefani“ že prej o njih poročala kaj natančnejšega. Ali taki „navadni“ napadi so slabo izpričevali za italijanske „mange“. Dokler ima sovražnik toliko moči, da ponavlja take napade dandana po večkrat, se ne more reči, da je premagan.

Tudi v Bengaziju nimajo Italijani miru. Na ofenzivo torej za nekaj časa še ni misliti. Iz Tripolisa javljajo o hudih viharjih, ki naznanjajo, da nastopa deževna doba. Tudi ta bo Italijanom najbrže bolj neprijetna kakor Arabcem.

NOVICE.

* Odvetnik je izgubil. Češkega odvetnika v Pragi dr. Josipa Strumpfa, ki se je mnogo pečal s češkim manjšinskim šolstvom, pogrešajo od 25. oktobra dalje. Dr. Strumpf je uporabil veliko denarno svoto — govore o 60.000 kronah — svojega klienta za saniranje stavbnega podjetja in je pri tem prišel ob imevano svoto.

* Samomor poštnega sluga zaradi bede. Na Dunaju si je 28letni poštni sluga

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Zdajci ju je obkolilo deset mladeničev in deklet in vzklikali vabeč ljudi. Mati in Sizov sta se ustavila. Izpraševali so ju o sodbi, o tem, kako so se držali obtoženci, kdo je govoril, o čem — in iz vseh vprašanj je donela ena in ista iskrena in goreča radovednost.

— Gospoda! To je mati Pavla Vlasova! — je nekdo neglasno zaklical, in vsi so umolknil ne naenkrat, ampak kmalu.

— Dovolite, da vam stisnem roko!

Krepka roka je stisnila materino roko in nekdo je vznemirjeno ispregovoril.

— Vaš sin nam bo vsem za zgled moštva ...

— Živelci ruski delavci! — je zadonel zvonek klic.

— Živela revolucija!

Hrup je naraščal, se množil, planil zdaj tu, zdaj tam; odgovod so vreli ljudje in postajali okoli Sizova in matere. Po zraku so žvigali policijski žvižgi, ampak njih evrčanje ni zadušilo krikov. Starec se je smejal, a materi se je vse to zdelo kakor prijetne sanje. Zamejala se je, stiskala roke, priklanjala se, in drobne svetle solze so ji stiskale grlo. Njene noge so trepetale od utrujenosti, a z radostjo nasičeno srce, ki je vse doživljalo, je odsevalo vtiske kakor svetlo povračje jezera. Blizu nje je govoril jasen glas vznemirjeno:

— Sodrugi! Prijatelji! Počast, požirajoča ruski narod, je danes zopet požrla s svojim brezdanjim požrešnim žrelom ...

— No, mati, pojdiva! — je dejal Sizov.

V tem trenutku se je od nekod pojavila Saša, vzela mater pod pazduho in jo urno vlekla s seboj na drugo stran ulice rekoč:

— Pojdite ... udarili na bodo množico, ali pa začno z aretacijami ... Kaj? Poganstvo? V Sibirijo?

— Da, da ...

— A kakšen je bil ... ali je kaj govoril? Sicer pa vem. Silnejši in preprostejši je bil od ostalih ... in tudi trši, kajne? Mehak je, nežen, ali sram ga je razodeti svoja čustva ... Jasen in trd je kakor sama resnica ... V njem je vse ... vse! A v marsičem si dela silo sam ... iz strahu, da ga moti pri delu; dobro vem ...

Njen goreči šepet, njene strastne besede so pomirile materino razburjenje in pokivile njene upadle sile.

— Kdaj pojdete k njemu? — je tiho in ljubeznjivo vprašala Saša in stisnila njeno roko k svojem telesu. Uverjeno je dekle gledalo predse in odgovorilo:

— Čim najdem koga, ki prevzame moje delo ... Tudi jaz čakam na državnega pravdnika. Najbrž me tudi preženo v Sibirijo ... tedaj izrazim željo, da me pošljejo tja, kjer bo on.

— Odradaj se je oglasil Sizov:

— Pozdravite ga tedaj v mojem imenu ... Sizov, veste ... On me pozna ... Strie Fjodora Mazina ...

Saša se je ustavila, se obrnila in izgovorila roko.

— Znana sem s Fjodjo, kličejo me za Aleksandro.

— A po očetu?

Pogledala ga je in mu odgovorila:

— Očeta nimam.

— Umrl je, kajne ...

— Ne, še živi! — je nemirno odgovorila Saša in nekaj trmastega, svojeglavnega je zazvenelo v njenem glasu in se pojavilo na njenem obrazu. — Graščak je, zdaj deželni glavar, pa ropa kmete ... in jih bije.

— Tako? — je odgovoril Sizov ves iz sebe; molčal je nekaj hipov in dejal stopajoč poleg dekleta, ogledujoč ga od strani:

— Mati, zbogom! Na levo krenem ... Obišči me kdaj, da se pomeniva kaj pri čaju ... Na svidenje, gospodična ... stroga ste z očetom ... Pa to je vaša reč ...

— Če bi bil vaš sin — potepuh, ljudem nevaren, vam sovražen — kaj bi rekli? — je zavpila Saša strastno.

— No ... rekel bi! — je dejal obotavljaje se starec.

— Pravičnost vam je torej dražja od sina ... in meni je dražja od očeta ...

Sizov se je nasmehnil, zmajal z glavo in vzdihnil:

— No-no! Dobro ste pogodili! Še starec uženete v konji rog ... vname je mnogo v vas! ... Zbogom, vsega dobrega vam želim ... A z ljudmi bodite milejši, a? Bog z vami ... Zbogom Nilovna! Če vidiš Pavla, reci mu, da sem poslušal njegov govor. Vse ni bilo razumljivo ... nekaj je bilo celo strašno, ampak resnično, le povej!

Snel je čepico in zavil na vogalu ulice.

— Pošten človek je! — je pripomnila Saša spremivši ga s smehljajočim pogledom svojih velikih oči.

Materi se je zdelo, da je danes njen obraz večji in dobrohotnejši kakor po navadi.

Doma sta sedli na sofo, stisnili se druga k drugi, in mati je oddahnila si sopot začela o potovanju Saše k Pavlu. Zamisljeno privzdignila goste obrvi je dekle gledalo v daljavo s velikimi sanjavi očmi; po njenem bledem obrazu se je razlilo mirno razmišljanje.

— Kedar dobite otroke, se preselimo k vama za gospodinjo. In nič slabše nam ne bo tam kot tu ... Delo Pavel že dobi, njegove roke so slata vredne ...

Saša se je vprašujoče ozrla na mater in dejala:

— Ali nočete takoj za njim?

Mati je vzdihnila:

— Čemu naj mu bom? Le oviram ga v slučaju bega ... in tudi zadovoljen ne bi bil ...

Saša je pokimala z glavo.

Ne bi bil ...

Poleg tega pa imam dela tukaj! — je dostavila mati z lehnim ponosom.

— Da! — je zamisljeno odgovorila Saša.

— To je lepo ...

Naenkrat je zatrepetala, kakor da bi vrgla težko bruno s sebe in je dejala preprosto in potih:

— Tam ne ostane. Uide ...

— A kaj vi? ... In otroci v slučaju? ...

(Dalje.)

Adolf pognal dve krogli v levo prsno stran in se je težko ranil. Prepeljali so ga v bolnico. B. je povedal, da se je hotel usmrtiti zaradi bede.

*** Samomor v vlaku.** V ponedeljek se je peljal v Krakov z brzovlakom, ki vozi z Dunaja, več častnikov, med njimi tudi stotniški računovodja Karl Tucho. Tucho je bil ves čas zelo razburjen in nemiren. Pred postajo Trzebinia je Tucho šel iz kupeja, kjer je bil s svojimi tovariši. Ker ga dalj časa ni bilo nazaj, so ga šli iskat. V svojo veliko grozo so ga našli v praznem kupeju nezavestnega v mlaki krvi. Prezeral si je bil z žepnim nožičkom vrat. Preden je dospel vlak v Krakov, je bil Tucho že mrtev. Samomor je najbrž izvršil v hipni blaznosti.

*** Katastrofa v zagrebški elektrarni.** V ponedeljek zjutraj je počila v zagrebški elektrarni pri kotlu parna cev in z neznaosno silo je planil vroč par v prostor pod kotlom, kjer je bilo dvoje delavcev. Par je obadva tako hudo opeknel, da sta vsled opeklin čez par ur umrla.

*** Na naborno komisijo je streljal.** V Lublinu je pri naboru mladenič Keller med zdravniško preiskavo oddal več strelcev na komisijo. Zdravnika je smrtonavno ranil. Nato se je usmrtil še sam.

*** Drzen banditski napad.** V Varšavi so izvršili banditi nenavadno drzen napad. V neki restavraciji je bilo polno gostov iz „boljših“ krogov. Naenkrat je udrl v restavracijo 25 banditov; namerili so na goste browninge in zapovedali: Roke kvisku! Vsi gostje so se pokorili njih ukazu, ker so bili jako prestrašeni. Samo en natak se je uprl banditom, pa ga je eden izmed njih takoj ustrelil. Večina banditov je nato strogo pazila na goste, drugi pa so jih medtem popolnoma oropali. Nato so zbežali in ni doslej o njih nikakega sledu.

*** Neverna meja.** Štirje ruski gimnazijci iz Bialystoka so sklenili pobegniti v tujino. Ko so hoteli mejo skrivoma prekoračiti, je nanje straža streljala. Dva gimnazijca je straža ustrelila, dva pa prišla.

*** Težka nezgoda iznajditelja.** V berlinskem predmestju Treptovu se je dogodila v soboto težka nezgoda. 17letni ključavničar Paul, jako marljiv mladenič, se je pečal v prostih urah z gradnjo parnega stroja. On in njegovi stariši so stavili velike nade, da se mu posreči iznajdba. V soboto zvečer bi se bil imel izvršiti prvi poskus v stanovanju Paulovih staršev. Stroj so zakurili in je sprva čisto gladko tek. Naenkrat se je dogodila strahovita eksplozija. Velik kos železa je zdrobil materi lobanjo in je bila takoj mrtva. Oče in sin sta težko poškodovana.

*** Velika stavbna nezgoda.** V Auburnu v Kaliforniji so gradili most, ki naj bi bil največji na svetu. Most se je podrli in je mrtvih 16 delavcev.

*** Velik požar na Filipinih.** V Manili je izbruhnil velik ogenj, ki je popolnoma upelnil kitajski del mesta. Škoda znaša nad milijon dolarjev. Ameriški del mesta so s pomočjo vojske rešili.

*** Nekaj zgodovine tobaka.** Kajenje tobaka ima razmerno kratko, a tem zanimivejšo zgodovino. Nikakor ni še tako dolgo tega, odkar je kajenje splošno dovoljeno. V Rusiji so še leta 1634. odrezali nos tistemu, ki so ga zasacili pri kajenju. Ob tistem času so potisnili vsakemu mohamedancu, ki so ga dobili pri kajenju, pipo skozi nos in ga vodili po ulicah, da bi s tem odvrgli druge grešnike od kajenja. Toda že tedaj so bili navdušeni oboževalci kajenja in neka stara zdravilna knjiga iz leta 1650. mu poje naslednji slavospev: To zelišče čisti grlo in glavo, omili bolečine in utrujenost, odpravi zobobol; obvaruje človeka pred kugo in ozdravi stare rane in izpuščaje. Pred kratkim je izdala neka kölnska tobačna tovarna knjigo, kjer je natančno popisana zgodovina tobaka.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Solzavi in jokavi krošnjari** niso v slovensko-hrvaškem klubu — pravi dunajski poročevalec „Slovenec“ v svojem reportu o prvem nastopu grofa Stürgkha. Niso solzavi in jokavi krošnjari. Saprabol! Možka je ta. Ali... ali... gospod poročevalec, ki je sam član „slovensko hrvaškega kluba“ ima slab spomin in Poehlmannova „Gedächtnisskunst“ bi mu bila zelo koristna. Šele štiri mesece je namreč tega, ko je hotel dr. Sušteršič splezati skozi okno h Gautschu — seveda le po svojega sina. Ali vendar h Gautschu, ki je bil ravnotakrat imenovan za ministrskega predsednika. Bognedaj, da bi se mu bil šel vsiljevati in ponujati, saj pravi „Slovenec“ poročevalec, da se slovenski klerikalci nikomur ne vsiljujejo in ne ponujajo. Ali ko je Gautsch prišel na krnilo, so vendar takoj začeli hvaliti njegove namene in smotre ter so pisali kakor prava vladna stranka, davno preden jim je Gautsch kaj ponudil. Klerikalci niso krošnjari. Ali vendar napenja „Slovenec“ poročevalec vso svojo zgovornost, da bi dopovedal grofu Stürgkhu, kako važni so zanj slovenski klerikalci, obenem mu pa že daje mali blagoslov. Klerikalnemu politiku — žur-

nalistu je „dobro znamenje“, da ni „N. Fr. Presse“ navdušena za Stürgkha in da je klerikalni Hussarek naučeni minister. Tudi zaradi Hohenburgerjevih pogojev ga že pere, češ „morda pa je to le časnikarska bomba, ki naj bi grofu Stürgkhu zaprla pot iz zagate na ravan“. Ne, slovenski klerikalci niso krošnjari, ne vsiljujejo in ne ponujajo se nikomur. Samo pred vrata se nastavljajo in obračajo prst nase, pa včasih malce pokakšajo, če predolgo ne pade pogled nanje. Med njimi sploh ni nikogar, ki bi hotel postati minister, ali če jih enkrat zadene taka nesreča, se bo vsak rad žrtvoval. Oni ne krošnjarijo, le slučajno opuščajo vse, kar je vladni neprijetno, le slučajno opravljajo posle kakšnega vojaškega kabineta, le po naključju uganjajo politiko kamarile in sam zlodej vedi, kako da se jim obrača plašček vedno po vetru.

— **Načelnika „Hrvaško-slovenskega kluba“** je ministrski predsednik grof Stürgkh povabil za večer ob 4. popoldne k sebi, da se z njim pogovori o političnem položaju. — To si je dalo seveda brzojavno javiti klerikalno glasilo. Kdor je morda že pozabil, mu bodi povedano, da je načelnik Hrvaško-slovenskega kluba naš dr. Sušteršič. To je vsekakor izreden mož in najvažnejši političar v Avstriji. Ministrski predsednik vabi načelstvo nemškega Nationalverbanda, češkega kluba, poljskega kluba, da jim razlaga svoje načrte in da zve za njih namene. Le dr. Sušteršiča vabi samega, da se z njim „pogovori o političnem položaju...“ „Večecenjeni gospod doktor, kako menite, da leži politika? Kako, preblagorodje, bi mi svetovali vladati? Kako bi Vaša modrost in izkušenost položila položaj? Blagovolite mi pokazati pot — e hm — ali mislite, da bi kazalo — hm — zaigrati partijo šaha? Vaše mnenje... hm... položaj... recimo: Zapleteni položaj...“ In dr. Sušteršič resno poslušal, modro kima in odgovarja še lepše nego vprašuje Stürgkh, v Avstriji pa se živ krst ne upa dihati, drhte pričakuje kakšno usodna odločitev pride s ponosno stopajočim drjem. Sušteršičem iz ministrskega kabineta. Med tem pa se zemlja suče dalje, kakor da ji je vseeno, če sploh nosi na svojem starem hrbtu kakšnega Stürgkha ali kakšnega Sušteršiča, ali pa ne. Samo liberalci tišče pene, ker ni dobil tudi Ravnihar povabila k ekscelenci in Sušteršič je zadovoljen, da je dosegel vsaj ta uspeh.

— **Naše meščansko časopisje** je vse polno modrovanja o izpremenjenem političnem položaju in leta po najvišjih slojih atmosfere, pri tem pa je izgubilo pogled za reči na trdi zemlji. Ob globokomnem uvaževanju visokopolitičnih motivov nima niti časa, da bi se še bavilo z draginjo, z uradniškimi in železničarskimi zahtevami in s podobnimi rečmi. Taka vprašanja so dobra predpreja, kadar pojema zanimanje širokih slojev za nacionalistično in klerikalno natezanje. Kadar je treba popularnosti za volitve ali kaj podobnega, so tudi delavski krogi vredni, da se jim posveti nekoliko vrstic. Ali po slovenskih krajih so za letos večje volitve pri kraju, klerikalci utegujejo postati Stürgkhovi trabanti, Ravniharjevi mladočehi tudi, in ker Stürgkh še ni povedal, kako sodi o teh vprašanjih, je najbolje tudi svojo sodbo utakniti v žep. Uradniki se za enkrat lahko pitajo z Elsnerjevimi jezikovnimi ukazi, drugo ljudstvo pa z modrostmi kranjskega deželnega odbora. Meščansko časopisje pa je pri vsem tem „ljudsko časopisje“ in na tisoče ljudi po Slovenskem mu to verjame.

— **Odbor pevskega društva „Vzajemnosti“** ima v sredo, dne 8. t. m. ob pol 9. zvečer jako važno sejo v društvenem lokalu. Sodrugi odborniki se prosijo, da se seje točno in zanesljivo udeležijo.

— **Na Martinov večer**, ki ga priredi v soboto, dne 11. novembra 1911 v prostorih restavracije „Internacional“ na Besljevih cestah 22, vabi vse sodruge pevski odsek „Vzajemnosti“. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 30 vin. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

— **Vse sodruge pevce** vabi odbor pevskega društva „Vzajemnosti“, da se zanesljivo udeležijo pevske vaje v četrtki in petek zvečer v društvenem lokalu ob 8. zvečer. V soboto nastopi zbor na Martinovem večeru z izbranim sporedom.

— **Na sledu Šibenikovim morilem?** Sinočnji „Slovenski Narod“ javlja: Kakor je znano, so pred tedni našli v nekem kozlovcu ob cesti v Domžale ubitega knjigovodjo tvrdke Bončar Božidarja Šibenika. Vkljub vsestranskem poizvedovanju se doslej ni moglo priti na sled ubijalcem. V nedeljo popoldne proti večeru je Šibenikov oče slučajno prišel v gostilno k „Lipi“. Vsedel se je k mizi v prvi sobi. V sosedni sobi pri mizi v kotu pri oknu so sedeli štirje mladeniči, med katerimi je bil eden vojak tukajšnjega 27. domobranskega polka. Razgovarjali so se med sabo prav glasno. Ker je g. Šibenik opetovano slišal imenovati svoje ime, je postal pozoren. Prisluškuje se je pričel, da se razgovarjajo o njegovem nesrečnem sinu. Takoj si je domislil, da bi mu morda oni neznanci lahko povedali kake podrobnosti, ki bi mu dale kak sled o morilcih. G. Šibenik je vstal in je prisedel k mizi, kjer so bili v živahnem razgovoru imenovani neznanci. Naročil je takoj liter vina. Ko so se

jeziki malo razvozljali in ko so fantje postali bolj živahni ter jeli popevati, je previdno napeljal razgovor na svojega ubitega sina, ne da bi seveda povedal, kdo da je on sam. Med vsemi je bil najbolj zgovoren vojak. Jel je pripovedovati, da je pokojnega Šibenika prav dobro poznal, kar je doma blizu Domžal. Razgovor je postal vedno bolj živahen, vino je razvezalo jezike in vojak je jel pripovedovati, da pozna prav dobro Šibenikove ubijalce, da dotičniki niso imeli namena ubiti Šibenika, marveč nekega drugega, da je bil on navzoč one kritične noči pri dogodku, da je on sam nesel Šibenika s ceste v kozolec in da je le ta še ob 4. zjutraj klical na pomoč. Da je g. Šibenik vzpričo teh pripovedovanj jedva obvladal svojo razburjenost, je naravno. Vkljub temu je vztrajal pri fantih, ki so popevali in pridno pridno pili, dokler je vse ono, kar mu je pripovedoval vojak, pijavil oblasti. Sedaj se je nadejati, da bodo ubijalci Božidarja Šibenika kmalu v rokah pravice in pod ključem.

— **Prijet cestni tat.** Na Starem trgu je ukradel v soboto neznan tat pred trgovino Götzl 60 kron vreden kožuh. Ker so ukradeni kožuh kmalu pogrešili, je šel eden izmed nastavlencev zasledovat tatu. In res zagleda na Mestnem trgu mladega fanta, ki se je sprehal v ukradenem kožuhu. S pomočjo občinstva ga je takoj zgrabil in odvedel na policijo. Tat je 19 letni trgovski sluga Franc Voglar, ki so ga nedavno zasacili pri krađezu klobukov. Pri njem so našli nekaj ukradenega blaga. Izročili so ga okrajnemu sodišču.

— **Konzumno društvo za Ljubljano in okolice** opozarja vse člane, da do 15. nov. prinese članske knjižice ter dividendne znamke v ono prodajalno, kjer kupujejo. Za znamke s knjižico dobe prejemno potrdilo. Po 15. novembru se ne bo znamk nič več sprejemalo.

— **Težko ranjen.** Neki delavec iz večške papirnice je težko ranil kovaškega mojstra Ivana Debelaka iz Zaloga. Zabodel ga je dvakrat v hrbet in prsi. Preje sta se bila prepirala. Debelaka so oddali v ljubljansko deželno bolnico.

— **Mrtvega so našli.** V Babje polje pri Logatcu je prišel pred kratkim v Loški potok pristojen Josip Levstek, kjer se je v gostilni Marije Lipovčeve okrepčal, nakar je šel v šupo spat. Zjutraj so ga našli mrtvega. Mrliški ogled je dognal, da ga je zadela srčna kap.

— **Elektrokinematograf „Ideal“.** Danes in jutri se še predstavlja nedosežna krasna drama „Ciganska kri“ z Asto Nielsen. Scenerija in igra prekaša vse dosedaj prikazane slike. — V soboto afrikanška drama z levi in leopardi, velika novost. Kapitan Käthe. Pripravlja se dedektivna zgodba La princesse Cartouche.

Štajersko.

— **Iz ljubosumnja.** V Grižah pri Celju se je sprl posestnik Franc Korent zaradi ljubosumnja z ženo in jo sledujoč težko ranil s sekiro. Ko se je žena zgrudila nezavestna je zagnal proti njej sekiro in pobegnil. Sosedu so spravili ženo v celjsko bolnico. Korenta še niso dobili. Nasilni mož je bil že prejšnji mesec iz ljubosumnosti ranil ženo z žepnim nožičem v desno stran vratu.

— **Med vožnjo je skočil iz avtomobila.** V Celju je skočil neki delavec med vožnjo iz avtomobila tvrdke Landauer. Pri tem pa je padel tako nesrečno, da je oblezel nezavesten. Poškodovan se je jako nevarno in so ga prenesli v celjsko bolnico.

— **Roparski napad.** Posestnik Alojzij Šenteg se je vračal skozi koseški gozd v rogaškem okraju domov. V gozdu sta ga napadla brata Vincencij in Franc Gajzer iz Nadol. ga podrli na tla in ga obdelavala s krepelom. Nato sta ga preiskala in mu vzela krono, ki sta jo našla pri njem. Oba roparja so prijeli in ju izročili rogaškemu sodišču.

— **V Dravo je skočila.** V Mariboru je skočila 19 letna natakarka Matilda Herko iz St. Pavla na Koroškem z mostu v Dravo. Pleškar Andrej Vodusek je zgrabil dekle za lase, ko se je pognala preko ograje mostu, toda ta se mu je iztrgala. Herko je služila v gostilni „Kreuzhof“. Zapustila je dvoje poslovnih pisem, enega materi in enega ljubimcu. Vzrok samomora je neznan. Dozdaj trupla še niso našli. Herko je imela belo bluzo, moder listrov predpasnik, temnomodro jopico in črne čevlje na zadrgo. Njeni lasje so temnoplavi, v zgornji čeljusti ji manjkata dva sekavca.

— **Poskušen samomor 13 letnega učenca.** V soboto se je hotel v Mariboru usmrtiti 13 letni učenec meščanske šole Ludovik Frass, sin vdove nadspovednika Frass, in je skočil z balkona v drugem nadstropju. Zlomil si je podlaket desne roke in so ga prepeljali v bolnico. Vzrok poskušene samomora je strah pred šolsko kaznijo.

— **Železniška nesreča.** Tovorni vlak je povozil v nedeljo blizu St. Ilja v Sl. Goricah 24 letno Lizo Drog. Šla je preko proga, ko je odpeljal vlak proti severu, pa ni zapazila, da prihaja drug vlak od nasprotne strani. Odtrgal ji je lobanjo in nogo pod gležnjem. V ponedeljek dne 30. oktobra 1911 je bila v Jareni-

ni poročena, v nedeljo dne 5. novembra pa je izdihnila v naročju mladega moža.

— **Velika nezgoda v kamnolomu.** Iz Ljubna na gornjem Štajerskem poročajo: V Kallwangu so v ondodnem kamnolomu odstranjevali kamenito ploščo. Pri tem se je posulo kamenje in je dva delavca težko poškodovalo. Enega so prenesli v ljubensko bolnico, drugi pa je dobil tako težke poškodbe, da ga niso smeli prenesti. Imenovani kamnolom je že odnekad zelo nevaren in veljajo zanj posebni predpisi. Pred več leti se je posulo v tem kamnolomu 1000 kubičnih metrov kamenja.

Koroško.

— **Strop se je udril.** Celovške stanovanjske razmere osvetljuje velika nezgoda v nedeljo 5. novembra. V Eisengasse je hiša, ki bi jo bili morali že davno podreti, ker je že dolgo kazala sumljive znake razpadanja. V drugem nadstropju te razpadajoče hiše je stal na val postrešček Tomijansk z ženo in dvema otrokoma. Tomijanska žena je že dalj časa bolna in je ležala v postelji. V nedeljo je bila sama doma. Ob 5. se je nenadoma udril strop in je pokopal ženo pod razvalinami. Žena je dobila tako hude poškodbe, da je umrla med prevozom v bolnico. Hiša je last rodoljubnega milijonarja Kornela pl. Gorjupa, ki prebiva v Trstu in se je brigal za hišo samo toliko, da je pobiral najemnino.

Trst.

— **Pomorska razstava** obsega poleg ribarske razstave avstrijskega ribiškega društva ki je razstavila bogat material o ribolovu in riboreji, tudi sredstva za prevažanje, dalje se vrste oddelki, nanašajoči se na brodarstvo, lajdijedstvo, gradnjo luk, napravo morskih svetilnikov, pomorskih kart, navičnih instrumentov, dokumentov itd. Razstavljeni so različni tipi jadrnic v zgodovinskem razvoju in modeli Lloydovih ladij različnih dob, poleg popolnih slik vseh Lloydovih parnikov od leta 1836 naprej. Razstavljeni material se polagoma razvije v pomorski muzej. Otvorili so prisostvovali razni vojaški in civilni državni ter avtonomni dostojanstveniki, kakor tudi zastopniki raznih korporacij.

Umetnost in književnost.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** — V četrtki prvič Ludovika Thoma znamenita komedija „Morala“, satira na justične in uravnotežene razmere v Veliki Nemčiji v pretekli dobi. Ta komedija je imela povsod največji literaren uspeh ter se je tudi na Nar. divadlu v Pragi in v Zagrebu igrala opetovano v razprodanem gledališču. Predstava za par abonente. — V soboto opera „Prodana nevesta“. — V nedeljo popoldne opereta „Sramežljiva Suzana“, zvečer prvič izvirna drama „Kralj Matjaž“ Jak. Spiccarja.

Državni zbor.

Dunaj, 7. novembra.

Novo vlado zbornica ni sprejela z navdušenjem. V imenu socialnih demokratov je izrazil dr. Adler Stürgkhovemu kabinetu največje nezaupanje. Tudi češki realist prof. dr. Masaryk je ubiral ostre glasove. Zahteval je od ministrskega predsednika, da natoči polno resnico o vstopu pravosodnega ministra dr. Hohenburgerja v novi kabinet, dasi je grof Stürgkh že pri svojem prvem nastopu razdril Hohenburgerjevo legendo. Masaryk se je izjavil tudi proti enostranskim militarističnim zahtevam, ki jih naše finance ne preneso. V imenu nemškega „Nationalverbanda“ je izjavil dr. Gross, da nemške nacionalne stranke ni šteti med državne stranke. Tožil je o nemški nesloznosti in zagotavljal, da bo njegova stranka z vso odločnostjo branila šolo, od ljudske šole do vseučilišča pred vsakim klerikalnim napadom. Priznal je, da je treba pritegniti slovanske, zlasti češke stranke, da se ustvari večina, ne za vladno, temveč za zbornico. Poljsko kolo še molči. Član poljske ljudske Wrobel je v proračunski razpravi govoril o draginji. — Parlamentarni avgurji pravijo, da bo prvo čitanje proračuna v četrtki končano in da pridejo v četrtki ali petek na vrsto predlogi draginjskega odseka.

V naslednjem podajam podrobno poročilo:

V proračunski razpravi

je dejal posl. Masaryk, da češka napredna skupina iz finančnih, jezikovnih in kulturnih ozirnov od sedanje vlade nima zaupanja in da odklanja proračun.

Posl. Gross pravi, da bo ministrski predsednik moral objektivnost svoje uprave tudi dokazati, na metodo v svojem dosedanjem resortu bo moral pozabiti. Nemški „Nationalverband“ bo podpiral vladino stremljenje, da se zagotovi delovanje zbornice. „Nationalverband“ zahteva od vlade respektiranje nemškega posestnega stanja. V narodnem boju je

treba poiskati modus vivendi. Narodne dogovore je treba skleniti ne med strankami in vlado, temveč med narodi, da dosežemo enkrat normalne razmere v parlamentu.

Posl. dr. Adler (soc. dem.)

pravi, da Gautschevemu ministru ne bo govoril posmrtnice, da bi bilo za socialnega demokrata močno zapeljivo, zakaj vsa živahnost ministrskega predsednika barona Gautscha se je poslednje tedne njegovega ministrovanja obračala proti socialnim demokratom.

Ministrstvo grofa Stürgkha

je v marsičem istovetno z Gautschevim ministrom. Vsako ministrstvo se čuti zavezano, da se ob svojem nastopu izpove za parlament in za parlamentarizem. Govorniku se ne zdi nobeno ponižanje tako globoko, če se minister predrzne in milostno zagotovi, da bo napram parlamentu dobrohoten. Če pravi minister, da je za parlament je prav tako. kakor da bi dejal, da ne bo zagrešil budodetstva veleizdaje ali ustavolomstva.

Ministrstvo je sestavljeno v direktnem nasprotju z izidom zadnjih državnozborskih volitev.

Če je na zadnjih volitvah kaj skupnega, tedaj pač to, da je bila klerikalna stranka na celi črti poražena. (Pritrjevanje.) Kot odgovor na to se pojavi ministrstvo, ki je prav razločno pomaknjeno na klerikalno plat. Pravijo, da klerikalni naučni minister ni tako za nič, če je le dober uradnik, in pa objektivni mora biti. Z liberalnimi naučnimi ministri imamo dovolj klavne izkušnje. Ne vem, če je grof Stürgkh kot naučni minister štel za liberalno posest. V tedanji fazi je bil nemara za to poraben. (Veselo.)

Dr. Grob je dejal, da zaupa Stürgkhovemu kabinetu kot uradniškemu kabinetu. Pač je pristavil, da so se zadnji čas v naučnem ministru godile reči, ki mu niso po volji. Pozablja pa, da je ministrski predsednik bil uradnik že kot naučni minister. Liberalci ne bodo tako dobro izhajali s klerikalnim naučnim ministrom, kakor klerikalci z liberalnim, ker jim manjka moči. Grof Stürgkh, ki ostane kot trajna pridobitev, je oblagodarni.

zbornico z navadnimi frazami.

Govornik razume, da se je ministrski predsednik izogibal konkretnim rečem, ampak stvari so, v katerih mora parlament takoj zahtevati popolno jasnost. V draginski vprašanju je grof Stürgkh objekte in subjekte draginje kar na splošno obdelal; čim splošnejša so bila njegova zagotovila, tem brezpomembnejša. (Pritrjevanje). Glede na

mesno vprašanje

bi bil želel govornik, da bi bil ministrski predsednik pojasnil svoje stališče do sklepov draginskega odseka, s katerimi se bo zbornica v nekaj dneh pečala, dalje do vprašanja, če je naš mesni uvoz odvisen od ogrskega privoja. O uradnikih in železničarjih je izjavil grof Stürgkh, da niso edini trpini, kar pa uradniki in železničarji tudi sami dobro vedo. Dr. Grob se je izjavil za vsako socialno reformo, pač pa je dejal, da se bo z vsjo silo zoperstavil prevratu naših gosp. razmer. Socialni demokratje smo žalostni, da še ne pridemo zlepa do

prevrata sedanjega družabnega reda,

ker je dr. Grob v imenu nemškega „Nationalverbanda“ napovedal, da tega ne trpi. (Veselo.) V resnici pa uganjajo gospodje od „Nationalverbanda“ pasivno rezistenco zoper vsako pozitivno delo v smislu socialne reforme.

Narodno vprašanje

Druga najmočnejša nemška stranka v zbornici je nemška socialna demokracija. Nemška socialna demokracija se zaveda, da je resnična zastopnica najvažnejših narodnih interesov nemškega ljudstva. Pač pa je naziranje socialnih demokratov v narodnih rečeh bistveno drugačno kot naziranje nemških nacionalcev. Vsa modrost nemškega „Nationalverbanda“ je varstvo nemške posesti. Pot, ki so jo nastopili češki socialni demokratje, smatramo za krivo pot. Ampak nemški nacionalni gospodje se motijo, če mislijo, da bomo zapustili temelje naše velike narodne politike in da se bomo spustili z njimi v licitacijo. Nismo voljni dobro pravico kateregakoli plemena zanikavati, in od tega ne opustimo niti za las ne. Pač pa se ne bomo dali vpreči v voz nemške demagogije, kakor nečemo biti pripraga češke narodne demagogije. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.) S češkoslovensko socialno demokracijo danes ne soglašamo popolnoma in organizatorično smo se nekoliko razmaknili, celo vroče diskusije imamo; ampak vzlic temu, da smo ločeni stranki, bo nastopala socialna demokracijska stranka v vseh vprašanjih, ki se tičejo proletarskega interesa, enotno. (Živahno pritrdjevanje.) Nemški „Nationalverband“ je pokazal s svojo današnjo izjavo, da se ni nič naučil. Če je kaj pozabil, je bilo pač najmodreje, kar je znal. (Veselo.) Gospodje so danes prav tako

socialno-politično reakcionarski

kakor prej in radevedai smo, koliko časa bodo zastopniki delavstva vztrajali v „Nationalverbandu“.

Posl. Farner: Potem bomo hodili svoja pota.

Posl. Seliger: Potem Schicht ne bo več dajal, če boste hodili svoja pota. (Pritrjevanje.)

Posl. dr. Adler konča: Od grofa Stürgkha se ne da zlepa ne zgrda nič izvedeti, od njega ni nič dobrega pričakovati. Grof Stürgkh ni osebno nepopisan list papirja: poznamo ga ne od ene, temveč — kar je še slabše — od mnogih strani. Grof Stürgkh je večkrat prepisan list papirja, ali da rabim grški izraz: palimpsest. Četudi se ministrstvo izdaja za trajno ministrstvo, se govornik tolaži z zadnjimi besedami barona Gautscha: V toku časa je vse le prehod. Za nemške socialne demokratje je Stürgkhovo ministrstvo predmet utemeljenega nezaupanja in ga bo treba najostreje pobijati. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Posl. Wrobel opisuje bedo galških kmetov.

Nato se je proračunska razprava prekinila. V razpravo o Habermannovem nujnem predlogu glede na bratovske skladišče v sudetskih deželah je posegel sodr. Cingr.

Prihodnja seja bo jutri.

*

Interpelacija zaradi Hochenburgerja.

Enotni češki klub je vložil interpelacijo na ministrskega predsednika o pogojih, pod katerimi je vstopil dr. Hochenburger v njegov kabinet in o protislovju med izjavo ministrskega predsednika in avtoritativno izjavo „N. Freie Presse“.

*

Železničarske zadeve v odseku.

V odseku za drž. uslužbenca se je danes dokončala debata o poročilu pododseka. Železniški in finančni minister sta izjavila, da je skok od 14 milijonov, ki jih boče dati vlada železničarjem, na 38 milijonov pač velik. Vlada bo predlogu proučila in potem zavzela stališče. Sodr. Tomšchik povdarja, da se denar razdeli na 220.000 oseb, na 220.000 rodbin. Zvišanje stanovanjske doklade in mezde je ne glede na zgradbo personalnih hiš neodložljivo. Prihodnja seja bo v petek.

*

Petrolej in premog v draginskem odseku.

Draginski odsek je pozval vlado, da se petrolejske cene obdrže v zmerni višini. — O poročilu pododseka glede na premog se je vnela podrobna razprava, v katero je posegel med drugim vladni zastopnik Homan in sodr. Renner.

!!! **Železničarji, pozor!** !!!

Pri nakupu sukna in manufakturnega blaga priporočamo trgovino

Lenassi & Gerkman
Ljubljana, Štritarjeva ulica št. 4.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Francoski socialisti proti vojni.

Pariz, 7. novembra. Socialni demokratje so imeli velik protestni shod proti italijansko-turški vojni, kjer so odločno obsodili italijanski rop napram Turčiji. Shod je izrekel upanje, da se turška vlada ne bo masčevala nad italijanskim delavstvom v Turčiji, in priporočala slovo med italijanskim in turškim proletariatom.

Vatikan se veseli vojne.

Rim, 7. novembra. „Giornale d' Italia“ poroča, da je vzbudila razglasitev aneksije Tripolisa v Vatikanu veliko veselje. Vatikan upa, da se po končani vojni ustanove v Tripolisu važne italijanske kolonije s cerkvami in šolami. Zlasti pa je Vatikan z zadoščenjem opazil, da je v Italiji skoro popolnoma prenehala protiklerikalno gibanje, odkar je vojna.

Težava z mirovnimi pogajanj.

London, 7. novembra. Pri ministrskem predsedniku Asquithu in Edvardu Greyu se je zgledalo poslanstvo medparlamentarne unije in je izročilo resolucijo, naj bi Angleška obnem z drugimi velevladnimi posredovalci za konec vojne. Asquith je dejal, da je angleška vlada zelo vneta za mirovna pogajanja in bi se tudi trudila za dosego ugodnega vsepa mirovnih pogajanj, toda zdaj ni nikake primerne prilike za posredovanje in ni upanja za vsepeh.

Italijanom slabo prede.

Frankobrod, 8. nov. Iz Tripolisa poročajo: Med vročim vetrom, ki je vel iz puščave, so se Turki v ponedeljek neopaženo približali mestu z baterijo gorskega topništva, ki je oddaljeno k večjemu štiri kilometre od mesta. En strel je udaril v seraj, kjer so bili italijanski štabni častniki, kar je povzročilo

med njimi veliko paniko. V mestu so se streljalo malo opazili. Doselej se je izkrcalo od sobote 6900 mož; izkrcavanje novih čet se nadaljuje. Italijanine dosežajo nikakih uspehov; čete trudemoma branijo svoje pozicije. Splošno sodijo, da zbirajo sovražniki svoje moči za nov bud odločilen naskok. Italijanske izgube so v zadnjih bojih zelo velike. Bolnice so prenapolnjene, kolera se širi. Mesto je mirnejše, vendar se vrše po noči majhne praske. Vsako noč postavijo Arabci barikade okolo gradu, kjer je generalni štab. V Bengaziju je položaj sličen. Ljudstvo le deloma izroča orožje. Arabci so brez izjeme sovražni Italijanom. V Bengaziju vlada silna draginja. Italijani so poslali v notranjost dežele tri šejke, da bi proti visoki odkupnini pregovorili svoja plemena, da se udajo Italijanom. Šejki pa se niso vrnili.

Tuje ladje so pripravljene.

La Valetta, 8. novembra. Pred Malto je angleško brodovje pripravljeno, da odpluje proti Tripolisu vsak hip, ker smatrajo položaj v Tripolisu za jako kritičen. Tudi ameriška križarka „Chester“ plove proti Tripolisu, da štiti ameriški konzulat.

Zavzette Derne.

Frankobrod, 8. novembra. Iz Carigrada uadno poročajo: Turške čete so Derno zopet zavzele. Italijani imajo 500 mrtvih, ostalo italijansko posadko so vjeli. Turki imajo 80 mrtvih in 80 ranjenec. Boj je bil silno hud. Italijani so izgubili 18 topov in 5000 zabojev vojnih potrebščin.

Še en italijanski poraz.

Carigrad, 8. novembra. Italijanske čete, ki so se izkrcale pri Tobruku, so treile pri el Farumu na Turke in prostovoljce. Italijani so izgubili 200 mrtvih in ranjenec. Turki 19 mrtvih in 50 ranjenec. Poveljnik mohamedanskih Somalijev je vpadel v italijansko kolonijo Eritrejo in je prizadjal Italijanom občutno škodo.

Grozodejstva Italijanov.

London, 8. nov. Listi priobčujejo nadaljne podrobnosti o italijanskih grozodejstvih. Dne 28. oktobra so predile arabske čete italijanske vrste pri Bumeliji in so se zabarikadirale v neki hiši. Nato so razobesile belo zastavo in se udale. Italijani so jih razorožili in vse poklali.

Italija mobilizira.

Milan, 8. nov. „Avanti“ poroča, da je sklenil italijanski generalni štab poklicati letnika 1886 in 1887. Za Tripolis je določenih 100.000 mož.

Berberci Turkom na pomoč.

Carigrad, 8. nov. Berbersko plemo Tilentov je dospelo s 7000 Arabci in vojnimi potrebščinami pred tobruško pristanišče.

Dva in pol miliona za Turke.

Rim, 8. nov. Iz Kaire poročajo, da so doslej nabrali za turško vojsko v Egiptu dva in pol miliona frankov. Vsak dan odhajajo egiptovski prostovoljci Turkom na pomoč.

Škofovska konferenca.

Dunaj, 7. nov. Danes se je začela konferenca avstrijskih škofov.

Draginski izgred.

Biala, 8. novembra. Na tukajšnjem trgu je prišlo zaradi visokih cen krompirja do velikih nemirov. Ljudje so prevrnili kmetov vozove in jih opleni. Več kmetov, med njimi poslanca Kubika so ljudje pretepli. Orožniki so zopet napravili mir.

Umor ogrskega poslanca Achima.

Budimpešta, 8. novembra. Kakor znano sta umorila brata Zsilinsky posl. Achima. Potratno sodišče je oba morilca oprostil. Včeraj pa je kraljeva kurija razveljavila oprostilno razsodbo in prideta brata Zsilinsky zopet pred sodišče.

Maročanska pogodba.

Pariz, 8. novembra. Maroški sultan je sporočil, da priznava francosko-nemško pogodbo o Maroku.

Pariz, 8. novembra. Rusija in Italija sta priznali francosko-nemški dogovor o Maroku.

Revolucija na Kitajskem.

Proti mandžurski dinastiji.

London, 8. novembra. Revolucionarji vztrajajo pri tem, da jim ne koristijo nikake ugodnosti, dokler ostane na prestolu mandžurska dinastija.

Nov uspeh revolucionarjev.

Washington, 7. novembra. Kitajsko pogodbeno pristanišče Amoy so baje zavzeli uporniki. V mestu vlada anarhija.

Umorjen general.

Peking, 8. novembra. Generala Vus, guvernerja pokrajine Sanzi, je včeraj jutraj umorilo 80 Mandžurov. Izjavili so, da drži general skrivoma z uporiiki.

Tuje države nameravajo poseči vmes.

London, 8. nov. V Tintsinu nameravajo izkrcati 500 nemških vojakov T singtava, ako bo treba štiti tujce ob izbruhu revolucije, ki jo pričakujejo vsak hip. Iz Hongkonga nameravajo poslati v ta namen Angleži štiri kompanije pehote in topništva in dvoje indskih polkov v Tintsin.

Regentov brat je pobegnil.

London, 8. nov. Regentovega brata prince Tsajhzena pogrešajo že tri dni. Slutijo, da je pobegnil.

Revolucionarji so zaplenili državno blagajno.

Bruselj, 8. nov. V Hankavu so zaplenili rebeli državno blagajno, kjer je bilo 60 milijonov mark. Pekinški vladni krogi trde, da so revolucionarji ob zavzetu Hankava morili žene in otroke, samo tujcem so prizanesli.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zario.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Nihče več ne godrnja

Čez slabosti in težave.

Ako

spozna,

Ki drži želodce zdrave!

Najboljše krepčilo želodca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost

liter K 240.

Kabinetska kakovost

„ „ 480.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

Jernej Bahovec

naslednik

Ivan Gajšek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

(Palača Assicurazione Generali).

Tovarniška zaloga pisarniškega papirja in šolskih zvezkov. — Razglednice: ljubljanske, pokrajinske, planinske itd. — Založništvo nastanskih slik za Černivcevo računice. — Silikarske potrebšchine: barvice, šopice itd. — Črtnila vsake vrste. — Velika zaloga kipov slovenskih literatov. — Spominke knjige.

Delavcem in delavkam

priporoča se

velikanska zaloga

zgotovljenih oblek

po najnovejšem .:

kroju za jesen in

zimo

Konfekcijska trgovina

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo 19.

Modna in športna
trgovina

P. Magdić, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte

Krasne bluze

iz svile, volne, batista in barhenta. Hlišne halje, spodnja krila, predpasniki za dame in otroke. Moderi najmodernejši kroj v krasni izbiri. Batist in šifon moderčki.

Damski klobuki

in čepice, otročji klobuki in čepice, pajčolani, igle za klobuke, pajčolani za neveste, mirtovi venci in šopki.

Pletene jope

v poljubni barvi, pletene športne jope, pletena spodnja krila, pletene boa in mufi, pletene čepice in klobuki, krasna izbira dežnikov in solčnikov.

Špecialiteta šerp

za gledališče, svilnate in čipkaste šerpe, volnene rute (pleti). Svilnato blago modno in gladko in v najmodernejših vzorcih, gladki in pa modni baržuni, pliši, tenčice.

Damsko perilo

ovratniki, manšete, srajce, spodnja krila, hlače, predpasniki, žepni robci, krasna izbira švicarske vezenine, kopalni plašči in obleke frotir brisalke in vse druge kopalne potrebščine.

Jesensko, zimsko

tricot perilo, majce, spodnje hlače. Reform hlače, iz klota in pletene, modne nogavice, pletene in suknene gamaše, nočni čevlji za dame in otroke.

Kožuhovina

boa, mufi, klobuki, čepice, rokavice iz sukanca, kože, pletene in čipkaste, krasne ročne torbice, denarnice in verižice.

Narodne zastave

narodne torbice, blazine, preproge, tableti, zagnjala, vezenine. Razni društveni znaki, potrebščine za telovadna društva in drugi šport.

Potrebščine za šivilje

čipke, čipkasto blago, čipkasti ovratniki, šerpe, vložki in motivi, pozamenterija, vezenine, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje, svilnati in baržunasti trakovi, podloga gumbi, zlate in srebrne resice, čipke, žnor, porte in trakovi.

Modno perilo

kakor srajce bele in barvaste, spalne srajce, spodnje hlače, žepni robci, ovratniki, manšete, naprsniki beli in barvasti.

Cilindri, klobuki

trdi in mehki vedno najnovejše oblike in barve. Zaloga svetovno znanih Borsalino in Pichler klobukov. Čepice iz angleškega sukna, usnjate in kožuhovinaste.

Trikot perilo

kakor srajce, majce, hlače, potne jopice, dr. Jägerovo volneno zdravstveno perilo. Dr. Lahmannovo zdravstveno perilo iz bombaža.

Dežniki in palice

vsake izvršbe in cene, glaloše, nočne čevlje najboljše kakovosti, usnjate, suknene gamaše, pletene patent gamaše, potovalni pleti in odeje, zračne blazine.

Kravate, pentlje

samoveznice, vedno najzadnje novosti, od priproste do najfinejše vrste. Sčitniki iz svile, volne in bombaža. Moderni svilnati robci za žep.

Špecialiteta gumb

za manšete, prsi in ovratnike, rokavice iz sukna, kože, volne in pletene, naramnice in podveze, vsemogoči sistemi in cene.

Za lovce

pleteni telovniki, (flanel srajce iz volne in polvolne), dokolenice, nogavice, rokavice, čepice, nahrbtniki. Nepremočljivi plašči iz oljnate tvarine.

Milo, dišave

ustna voda, voda za lase, kolinska voda, zobna krema, puder, ščetke za obleko, lase, zobe, nohte, brke in klobuke, glavničke, zrcala obveze za brke, gumijaste gobe in vse druge toaletne predmete.

Za turiste

volnene srajce, sviterji in nogavice, dokolenice, nahrtniki, specialiteta pletenih gamaš, dereze, krplje, cepini, vrvi, plezalke, ski, sanke, raznovrstne aluminijum posode itd.

Modna in športna
trgovina

P. Magdić, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte